

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/46/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2018200196
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:2018200196.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu a JUDr. Jana Martinčeková a JUDr. Petra Vysaníková ako členky senátu vo veci žalobkyne: T. W. C., nar. XX. októbra XXXX, T. XXX, P., zastúpenej: Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS, s.r.o., IČO: 47 238 232, Dobšinského 12, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 9. mája 2018, č. 44512-2/2018-BA, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Správneho súdu v Bratislave č. k. 15 Sas 9/2024-137 z 18. februára 2025 takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Účastníkom sa nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívnych spisov žalovanej vyplýva, že žalobkyňa na základe povolenia z 22. februára 2006 poskytovala zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení. Slovenská lekárska komora jej ešte 2. decembra 2005 vydala licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekára. V roku 2007 žalobkyňa ako jediná spoločníčka založila spoločnosť Eärendil, s.r.o., IČO: 43 870 431, ktorej Trnavský samosprávny kraj rozhodnutím z 11. decembra 2007 s účinnosťou od 1. marca 2008 povolil prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia v ambulancii v kategórii lekára. Tým istým rozhodnutím zrušil s účinnosťou k 28. februáru 2008 žalobkyňi skoršie povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia. Jej licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe však zostala v platnosti aj po tomto dni. Napriek tomu sa žalobkyňa u žalovanej uplynutím 28. februára 2008 odhlásila z povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. Po prešetrení ju pobočka žalovanej Dunajská Streda listom zo 6. decembra 2017 vyzvala, aby zaslala novú odhlášku z tohto poistenia k 30. júnu 2010. Žalobkyňa tejto výzva vyhovel a 19. decembra 2017 predložila pobočke nový registračný list FO - odhlášku, na ktorom sa ako „SZČO“ odhlásila z poistenia k uvedenému dátumu.

2. Rozhodnutím z 19. februára 2018 pobočka predpísala žalobkyňi neodvedené poistné za mesiace február 2008 až december 2008 v sume 2.722,26 €. V odôvodnení uviedla, že žalobkyňa má licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, a preto bola podľa § 128 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. c), ods. 3 písm. c), ods. 11 písm. c) a § 141 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov povinná platiť a odvádzať poistné ako samostatne zárobkovo činná osoba. Žalobkyňa v odvolaní namietla nepreskúmateľnosť rozhodnutia, aj premlčanie práva predpísať poistné. Zdôraznila tiež, že žalovaná na základe jej odhlášky v roku 2008 vyznačila v spise zánik jej poistenia k 28. februáru 2008. Takéto vyznačenie v spise je podľa nej rozhodnutím, ktoré bolo možné zmeniť len v rámci obnovy

konania. Namietla aj to, že vo výroku rozhodnutia chýba právny predpis a že jej žalovaná nedala príležitosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia.

3. Ústredie žalovanej tu preskúmaným rozhodnutím z 9. mája 2018 zamietlo toto odvolanie. Podľa neho žalobkyňa nezískala povinné nemocenské a dôchodkové poistenie zrušením povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, pretože aj naďalej bola oprávnená vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v zmysle § 3 ods. 4 písm. c) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve. Táto licencia predstavovala oprávnenie na výkon činnosti, ktoré zakladalo jej držiteľovi postavenie samostatne zárobkovo činné osoby podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. Pokiaľ teda žalobkyňa za roky 2006 a 2007 dosiahla príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti vyšší než hranica ustanovená v § 138 ods. 9 cit. zák., jej povinné poistenie trvalo aj po 28. februári 2008. Napokon, sama opravila svoju pôvodnú odhlášku tak, že v nej uviedla správny dátum zániku povinného poistenia (30. júna 2010). Žalobkyňa tak bola aj počas roku 2008 povinná platiť poisťné a keďže ho neodviedla, muselo jej byť rozhodnutím pobočky predpísané. Podľa § 185 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. sa konanie mohlo začať aj vydaním rozhodnutia. Zákon žalovanej neukladá, aby dala účastníkovi vopred možnosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia. Ústredie sa nestotožnilo ani s námietkou premlčania poisťného, keďže desaťročná premlčacia lehota v zmysle § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. uplynula až 10. marca 2018 a rozhodnutie pobočky bolo vydané pred jej uplynutím.

4. Správny súd (po zrušení skoršieho zrušujúceho rozsudku č. k. 20 Sa 16/2018-72 rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 9 Sžsk 63/2019) tu napadnutým rozsudkom č. k. 15 Sas 9/2024-137 zamietol správnu žalobu, ktorú žalobkyňa podala proti tomuto rozhodnutiu. Na odôvodnenie najskôr citoval podstatné časti odôvodnenia zrušujúceho rozsudku tunajšieho súdu, ktorým bol podľa § 469 SSP viazaný. Podľa tohto právneho názoru preskúmané rozhodnutie nepovažoval za nepreskúmateľné v zmysle § 191 ods. 1 písm. d) SSP, rovnako prijatie pôvodnej odhlášky žalovanou k 28. februáru 2008 nepovažoval za rozhodnutie vyznačením v spise. Naopak, ak žalobkyňa podala neskoršie novú odhlášku k 30. júnu 2010, tá nahradila pôvodnú odhlášku a zánik poisťného k tomuto dátumu sa stal nesporným. Žalobkyňa bola totiž aj po 28. februári 2008 držiteľkou licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, ktorá zakladala jej postavenie samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2008. Jej povinné nemocenské a dôchodkové poistenie tak zaniklo až 30. júna 2010 v súlade s § 21 ods. 1 a 4 cit. zák. a až do tohto dňa bola podľa § 128 a § 141 ods. 1 cit. zák. povinná odvádzať poisťné. Keďže ho neodviedla, žalovaná jej ho predpísala v súlade s § 144 ods. 1 cit. zák. Pokiaľ žalobkyňa namietla premlčanie práva predpísať poisťné v zmysle § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., správny súd s odkazom na rozsudok veľkého senátu tunajšieho súdu sp. zn. 1 SVs 5/2022 uviedol, že postačovalo, ak bolo v premlčacej dobe vydané (hoci aj neprávoplatné) rozhodnutie pobočky o predpísaní. Poisťné za sporné obdobie bolo splatné najskôr 8. marca 2008, premlčacia lehota na jeho predpísanie uplynula 8. marca 2018 a rozhodnutie pobočky bolo vydané pred týmto dátumom. Záverom správny súd nesúhlasil so žalobkyňou, že nemala príležitosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia, pretože podľa zákona č. 461/2003 Z. z. môže konanie začať aj vydaním rozhodnutia a žalobkyňa mohla svoje práva uplatniť v odvolacom konaní.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

5. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobkyňa domáha zrušenia tohto rozsudku a vrátenia mu veci na ďalšie konanie. Predovšetkým namietla, že ustanovenie § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. má účinky preklúzie, k čomu odkázala na odlišné stanovisko k rozsudku sp. zn. 1 SVs 5/2022. Zotrvávala aj na názore, že poisťné je predpísané až právoplatnosťou rozhodnutia, nie je už jeho vydaním. Poukázala jednak na to, že začatie plynutia premlčacej lehoty na vymáhanie poisťného ustanovenia § 147 ods. 3 a § 151 ods. 1 písm. g) zákona č. 461/2003 Z. z. výslovne viažu na právoplatnosť rozhodnutia o predpísaní poisťného, a jednak na suspenzívny účinok odvolania. Kvôli odkladnému účinku rozhodnutie o predpísaní poisťného nemôže nadobudnúť vykonateľnosť skôr ako právoplatnosť. Právny poriadok podľa nej tiež rozlišuje medzi situáciami, kedy je lehota premlčania alebo preklúzie spojená s právoplatnosťou rozhodnutia, a kedy je zase spojená so začatím konania. Dala do kontrastu na jednej strane napr. § 64 ods. 11 zákona č. 581/2004 Z. z. zdravotných poisťovních, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou v znení neskorších predpisov, § 23 ods. 8 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov, na druhej strane napr. § 83 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z. z. poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve v znení neskorších predpisov, § 24 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Ak by mal pritom zákon č. 461/2003 Z. z. spájať

uplatnenie práva predpísať poisťné s vydaním rozhodnutia, zákonodarca by túto skutočnosť výslovne uviedol. Rovnako by podľa neho zákonodarca výslovne uviedol, aj keby vydanie prvostupňového rozhodnutia o predpísaní poisťného bolo spojené so spočítaním lehoty na jeho predpísanie, ako to urobil napr. v § 236 ods. 2 alebo § 237 ods. 2 tohto zákona.

6. Žalovaná navrhla kasačnú sťažnosť zamietnuť, pretože svoje rozhodnutie považovala za správne.
III.

Posúdenie veci kasačným súdom

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) bez ohľadu na uplatnené sťažnostné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

8. Predmetom prieskumu je rozhodnutie organizačných zložiek žalovanej o predpísaní poisťného v zmysle § 144 ods. 1 cit. zákona, podľa ktorého predpíše poisťné osobe povinnej odvádzať poisťné, ak táto osoba neodviedla poisťné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Podľa § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa právo predpísať poisťné premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti. Kasačný súd už v predošlom zrušujúcom rozsudku sp. zn. 9 Sžsk 63/2019 odkázal na rozsudok veľkého senátu sp. zn. 1 SVs 5/2022, ktorého právne názory sú podľa § 466 ods. 3 SSP záväzné pre všetky senáty kasačného súdu a na tom nič nemení ani skutočnosť, že niektorí členovia senátu pripojili k rozhodnutiu svoje odlišné stanovisko (podobne napríklad uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 131/2025 a IV. ÚS 291/2025). Možno len zopakovať, že premlčanie práva predpísať poisťné podľa cit. ustanovenia neznamená, že by uplynutím premlčacej doby zanikala pohľadávka žalovanej na poisťné a jej právo predpísať ho. Naopak, znamená to, že osoba povinná odvieť poisťné môže po uplynutí tejto doby namietať premlčanie tohto práva vo vzťahu k poisťnému, ktoré do uplynutia tejto doby nebolo predpísané (hoci aj neprávoplatne vydaným) rozhodnutím pobočky žalovanej. Až vznesením takejto námietky sa organizačná zložka žalovanej môže začať zaoberať otázkou, či sa právo predpísať poisťné premlčalo. Vychádzajúc z tohto právneho názoru veľkého senátu mala žalobkyňa premlčanie namietať už v konaní pred žalovanou. Podľa zisteného skutkového stavu tak urobila až v správnej žalobe.

9. Veľký senát v cit. rozsudku vyslovil aj právny názor, že podľa už citovaného § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa premlčiava právo „predpísať“ poisťné. Predpísanie poisťného je podľa cit. § 144 ods. 1 cit. zák. úkon organizačnej zložky žalovanej, ktorým určuje osobe povinnej odvieť poisťné výšku tohto poisťného. Podľa § 177 ods. 5 a § 178 ods. 1 písm. a) ôsmeho bodu cit. zák. o predpísaní poisťného rozhoduje v nedávkovom konaní (porov. § 172 ods. 5 cit. zák.) pobočka žalovanej rozhodnutím (§ 210 ods. 1). Ustanovenia § 147 ods. 3 a § 149 ods. 2 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. rozlišujú medzi rozhodnutím o „predpísaní“ poisťného a právoplatnosťou tohto rozhodnutia. Z uvedenej úpravy možno usudzovať, že poisťné nie je predpísané až právoplatnosťou rozhodnutia, ale už vydaním tohto rozhodnutia voči povinnej osobe. Ak teda prvostupňové rozhodnutie nebolo vydané voči povinnej osobe pred uplynutím desaťročnej lehoty upravenej v § 147 ods. 1 cit. zák., môže táto osoba uplatniť námietku premlčania v odvolaní proti tomuto rozhodnutiu alebo kedykoľvek počas odvolacieho konania (pokiaľ ju už neuplatnila skôr). Len čo však toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť (§ 213 ods. 1), nastupuje namiesto toho podľa § 147 ods. 3 cit. zák. nová šesťročná premlčacia lehota na vymáhanie už predpísaného poisťného. Tieto názory sú okrem už citovaného rozsudku veľkého senátu súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe kasačných senátov tunajšieho súdu (porov. napr. rozsudky tunajšieho súdu sp. zn. 6 Ssk 85/2024 a 7 Ssk 67/2024).

10. Z citovaného § 147 ods. 3 nemožno vyvodit', ako sa o to pokúša žalobkyňa, že by okamih plynutia novej premlčacej doby na vymáhanie poisťného (právoplatnosť rozhodnutia) musel byť nevyhnutne totožný s okamihom, kedy sa zastavuje premlčacia doba predpísania poisťného. Naopak, aj v iných právnych odvetviach je relatívne bežné, že tieto okamihy nie sú totožné. Tak napríklad podľa § 112 Občianskeho zákonníka sa premlčacia doba zastavuje už uplatnením práva, teda v zásade okamihom začatia konania. Ak však bolo toto právo právoplatne priznané, podľa § 110 ods. 1 Obč. zák. nová premlčacia doba plynie v zásade až od vykonateľnosti vydaného rozhodnutia. Okamih, kedy začne plynúť premlčacia doba judikovanej pohľadávky, tak nemusí spadať v jedno s okamihom, kedy sa zastavuje premlčacia doba v základnom konaní. Nesprávny je aj názor žalobkyne, že právny názor veľkého senátu odporuje princípu právnej istoty, lebo odlišne vykladá ustanovenia § 147 ods. 3 a § 151 ods. 1 písm. g) zákona č. 461/2003 Z. z. Ustanovenie § 151 ods. 1 písm. g), podľa ktorého žalovaná odpíše pohľadávku na základe právoplatného rozhodnutia, ktoré z dôvodu uplynutia času nemožno vykonať, totiž nadväzuje na § 148 ods. 2 cit. zák. Podľa tohto ustanovenia právoplatné a vykonateľné rozhodnutie možno vykonať najneskôr do 10 rokov odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti. Toto ustanovenie tak skutočne upravuje absolútnu prekluzívnu lehotu, a preto § 151 ods. 1 písm. g) cit.

zák. pre tento prípad ustanovuje, že pohľadávka sa odpíše aj bez námietky. Pretože predmetom rozhodovania veľkého senátu neboli tieto ustanovenia, veľký senát sa k ich výkladu nevyjadroval. Naopak, § 147 ods. 3 sa týka premlčania výkonu (nie jeho neprípustnosti), a preto sa na odpísanie pohľadávky v tomto prípade vzťahuje ustanovenie § 151 ods. 1 písm. h) zákona č. 461/2003 Z. z. a tohto ustanovenia sa týkal aj výklad veľkého senátu. Jeho výklad tak netrpí žiadnym vnútorným rozporom, ako sa to snaží tvrdiť žalobkyňa.

11. Na uvedených právnych názoroch nemôžu nič nemenia ani odkazy žalobkyne na ustanovenia, ktoré sa týkajú sa premlčania či preklúzie možnosti ukladať sankcie (pokuty). Hneď skraja treba upozorniť, že aj v tomto smere existujú rozličné názory na to, či pri posudzovaní zachovania lehoty na uloženie sankcie za správny delikt postačuje, aby správny orgán v danej lehote vydal konečné rozhodnutie, alebo toto rozhodnutie musí v tejto lehote aj nadobudnúť právoplatnosť (pozri uznesenie veľkého senátu tunajšieho súdu sp. zn. 19 SVs 6/2023). Pri ukladaní sankcií za správne delikty (§ 71 ods. 1 SSP) je však omnoho podstatnejšie, že pri nich zásadne platí prezumpcia neviny dotknutej osoby, ktorá je vyvrátená až právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím [porov. čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, § 2 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 195 písm. c) SSP]. Zatiaľ čo sankcia je uložená až právoplatným rozhodnutím, povinnosť platiť poistné vzniká priamo zo zákona a rozhodnutie organizačnej zložky žalovanej o jeho predpísaní len deklaruje, že takáto povinnosť vznikla (porov. rozsudok veľkého senátu tunajšieho súdu sp. zn. 19 SVs 1/2023 a v nadväznosti naň napr. rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 7 Ssk 18/2024). Preto nemožno porovnávať premlčanie (preklúziu) uloženia sankcie a premlčanie predpísania poistného. Obdobné námietky pritom kasačný súd vo svojej rozhodovacej činnosti vyhodnotil ako nedôvodné (napr. rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 7 Ssk 110/2023 a odmietajúce uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 291/2025).

12. Konečne, kasačný súd nepovažuje za podstatné ani odkazy žalobkyne na ustanovenia § 236 ods. 2 či § 237 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. Podľa § 236 ods. 2 sa právo na vrátenie dávky premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, kedy žalovaná túto skutočnosť zistila, najneskôr uplynutím desiatich rokov odo dňa, za ktorý sa dávka vyplatila. Tieto lehoty neplynú (napríklad) počas konania o odvolaní. Podobne podľa § 237 ods. 2 sa právo na náhradu neprávom vyplatených súm premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, keď žalovaná zistila, že sumy sa vyplatili neprávom, najneskôr však uplynutím desiatich rokov odo dňa ich výplaty. Tieto lehoty neplynú počas konania o odvolaní a počas výkonu rozhodnutia. Zo znenia citovaných ustanovení je totiž zrejmé, že v oboch prípadoch sa premlčiava právo na vrátenie (náhradu) vyplatených dávok (plnení). Ich znenie je teda odlišné než znenie ustanovenia § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré vyslovene hovorí o premlčaní práva predpísať poistné. Pretože znenie § 236 ods. 2 a § 237 ods. 2 cit. zák. neodkazuje pri vymedzení premlčacej doby na procesný úkon organizačnej zložky žalovanej (predpísanie, rozhodnutie a pod.), mohli by vznikať pochybnosti o jej plynutí, a preto sa výslovne ustanovuje jej spočívanie počas konania o odvolaní; odlišné znenie cit. § 147 ods. 1 tohto zákona však nemôže viesť k rovnakým pochybnostiam.

13. Ako uviedol kasačný súd už vo svojom zrušujúcom rozsudku, desaťročná premlčacia doba na predpísanie najstaršieho splatného poistného žalobkyne podľa § 147 ods. 1 cit. zák. uplynula 8. marca 2018. Poistné bolo predpísané rozhodnutím pobočky z 19. februára 2018, teda pred jej uplynutím, čo podľa podaného výkladu znamená, že nemohlo byť premlčané. Na všetky ďalšie otázky žalobkyne, ktoré sa týkajú účinkov novej odhlášky k 30. júnu 2010, jej pomeru k pôvodnej odhláške k 28. februáru 2008, ale aj charakteru licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v zmysle § 3 ods. 4 písm. c) a § 10 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve v znení neskorších predpisov, postavenia jej držiteľa ako samostatne zárobkovo činné osoby podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. a trvania jej povinného nemocenského a dôchodkového poistenia v zmysle § 21 cit. zák., už kasačný súd dal vyčerpávajúcu odpoveď v predošlom zrušujúcom rozsudku sp. zn. 9 Sžsk 63/2019. Vzhľadom na to možno v celom rozsahu odkázať na jeho odôvodnenie. Napokon, ani sama žalobkyňa v tu prejednávanej kasačnej sťažnosti už žiadnu z týchto otázok opätovne netematizovala.

IV.

Záver

14. Na základe uvedených úvah kasačný súd dospel k záveru, že nie je daný žiaden zo zákonných dôvodov kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, a tak ju podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

15. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobkyňa vo veci úspech nemala a žalovaná ho síce mala, kasačný súd však nezistil výnimočné dôvody, aby sa jej nárok na náhradu trov priznal.

16. Tento rozsudok prijal senát pomerom hlasov 3:0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.